

DECIZIE

31 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Maria Ghervas,
Iuliana Oprea, Iurie Bejenaru,
Nicolae Craiu, Luiza Gafton,

examinând recursul declarat de către Radu Fortuna, lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Latirus – Prim”,

în cauza civilă la cererea înaintată de către Radu Fortuna, lichidatorul debitorului Societății cu Răspundere Limitată „Latirus – Prim” privind atragerea la răspundere subsidiară a Svetlanei Bostan, administratorul – fondatorul întreprinderii debitoare Societății cu Răspundere Limitată „Latirus – Prim” ,

împotriva hotărârii Curții de Apel Bălți din data de 30 octombrie 2017, prin care s-a respins cererea lichidatorului Societății cu Răspundere Limitată „Latirus – Prim”, Radu Fortuna privind atragerea la răspundere subsidiară a administratorului – fondatorului întreprinderii debitoare Societății cu Răspundere Limitată „Latirus – Prim”, Svetlana Bostan,

C O N S T A T Ă :

ÎCS „Moldova Zahăr” SRL la data de 02 decembrie 2016 s-a adresat în instanța de insolvabilitate cu cerere introductivă, prin care a solicitat intentarea procesului de insolvabilitate față de debitorul SRL „Latirus – Prim”, din cauza incapacității de plată.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din data de 16 decembrie 2016 s-a admis spre examinare cererea introductivă depusă de către ÎCS „Moldova Zahăr” SRL privind intentarea procedurii simplificate a falimentului față de SRL „Latirus – Prim”, cu numirea lui Radu Fortuna în calitate de administrator provizoriu.

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din data de 16 ianuarie 2017 s-a admis cererea introductivă înaintată de administratorul provizoriu Radu Fortuna privind intentarea procesului de insolvabilitate față de debitorul SRL „Latirus – Prim”, s-a constatat insolvabilitatea și s-a dispus intentarea procedurii simplificate a falimentului și dizolvarea debitorului SRL „Latirus – Prim”, cu desemnarea administratorului autorizat Radu Fortuna în calitate de lichidator. (f.d. 6-7)

Lichidatorul SRL „Latirus – Prim” în proces de faliment simplificat Radu Fortuna a depus cerere de atragere la răspundere subsidiară a administratorului – fondatorului întreprinderii debitoare SRL „Latirus – Prim”, Svetlana Bostan, cu încasarea de la aceasta în beneficiul SRL „Latirus – Prim” a sumei de 1 870 279,64 lei. (f.d. 4-5)

În motivarea cererii lichidatorului a invocat, că la adunarea creditorilor, care a avut loc la data de 02 iunie 2017, pe ordinea de zi a fost pusă în discuție chestiunea cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a administratorului debitorului Svetlana Bostan.

A indicat lichidatorul, că debitorul SRL „Latirus – Prim” nu dispune de bunuri, fapt ce face imposibilă stingerea creanțelor validate în mărime de 1 870 279,64 lei, astfel, instanța de insolvabilitate este îndreptățită să autorizeze executarea silită din bunurile administratorului – fondatorului întreprinderii debitoare, care se face vinovată de survenirea stării de insolvabilitate a debitorului.

Totodată, temeiurile pentru atragerea la răspundere subsidiară sunt prevăzute în art. 14 al Legii insolvabilității, potrivit căreia debitorul are obligația de a depune cerere introductivă dacă există unul din temeiurile prevăzute la art. 10.

Debitorul a cunoscut despre incapacitatea de plată a sa și a lipsei masei debitoare, ori datoria față de creditorii SRL „Latirus – Prim” a apărut la data de 15 septembrie 2011, când au fost aplicate măsuri de asigurare de către executorul judecătoresc Serghei Plitoc, prin suspendarea conturilor bancare deținute la BC „Moldincombank” SA.

Lichidatorul menționează, că SRL „Latirus – Prim” a intrat în incapacitatea de plata începând cu anul 2011, iar Svetlana Bostan administratorul debitorului insolubil SRL „Latirus – Prim”, cunoscând despre existența datoriilor, urma să depună conform prevederilor Legii insolvabilității cerere introductivă, însă cu o astfel de cerere s-a adresat creditorul ÎCS „Moldova Zahăr” SRL.

Radu Fortuna, lichidatorul SRL „Latirus – Prim” în proces de faliment simplificat, a depus cerere de atragere la răspundere subsidiară a administratorului – fondatorului întreprinderii debitoare SRL „Latirus – Prim”, Svetlana Bostan, cu încasarea de la aceasta în beneficiul SRL „Latirus – Prim” a sumei de 1 870 279,64 lei.

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din data de 30 octombrie 2017 s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea lichidatorului SRL „Latirus – Prim”, Radu Fortuna privind atragerea la răspundere subsidiară a administratorului – fondatorului întreprinderii debitoare SRL „Latirus – Prim”, Svetlana Bostan. (f.d. 37-39).

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de insolvabilitate, la data de 21 decembrie 2017 Radu Fortuna lichidatorul SRL „Latirus – Prim” în proces de faliment simplificat a contestat-o cu recurs, solicitând repunerea în termen a cererii de recurs, admiterea recursului, casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea cererii de atragere la răspundere subsidiară a administratorului debitorului insolubil SRL „Latirus – Prim” Svetlana Bostan. (f.d. 41)

În motivarea acțiunii recurentul a indicat, că normele de drept material au fost aplicate eronat de către instanța de insolvabilitate, fapt ce a dus la lezarea dreptului creditorilor validați în proces.

Astfel, instanța de insolvabilitate eronat a reținut, că lichidatorul SRL „Latirus – Prim” în proces de faliment simplificat nu a prezentat toate probele ce atestă dreptul de atragere la răspundere subsidiară a administratorului debitorului insolubil Svetlana Bostan, care se face vinovată de starea de imposibilitate de plată a datoriilor către creditori și ca urmare a survenit insolvabilitatea întreprinderii.

În susținerea cererii de repunere în termen de declarare a recursului recurentul a indicat, că la ședința de judecată din data de 30 octombrie 2017, care s-a finalizat cu emiterea hotărârii contestate, nu a participat, hotărârea însă i-a fost comunicată prin intermediul oficiului poștal la data de 11 decembrie 2017, dată de la care urmează de calculat termenul.

La data de 26 ianuarie 2018 Svetlana Bostan a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului cu menținerea hotărârii Curții de Apel Bălți din 30 octombrie 2017. (f.d. 46-47)

Examinând materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră, că recursul înaintat urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Norma cuprinsă în art. 8 alin. (1) al Legii insolvenței nr. 149 din 26 iunie 2012 stipulează că hotărârile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Potrivit practicii judiciare intervalul de timp stabilit de lege în cadrul căruia părțile sunt în drept să declare recurs este de 15 zile din momentul pronunțării sau recepționării hotărârii.

După cum atestă materialele cauzei hotărârea contestată a fost pronunțată în lipsa recurentului, copia hotărârii instanței de insolvență din data de 30 octombrie 2017 a fost expediată, prin intermediul oficiului poștal, în adresa recurentului la data de 08 decembrie 2017, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire nr. 25144 (f.d.40), însă nu se atestă data recepționării acesteia, iar potrivit afirmațiilor recurentului aceasta a fost recepționată la data de 11 decembrie 2017.

Astfel, instanța de recurs consideră, că lichidatorul SRL „Latirus – Prim” în proces de faliment simplificat Radu Fortuna s-a conformat practicii stabilite și a depus recursul la data de 21 decembrie 2017, prin urmare nu este necesar examinarea cererii cu privire la repunerea în termen de declarare a recursului, ori acesta este depus în termen.

Conform art. 445, alin. (1) lit. c) al CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

La examinarea cauzei instanța de recurs constată, că Curtea de Apel Bălți la data de 16 decembrie 2016 a admis spre examinare cererea introductivă depusă de către ÎCS „Moldova Zahăr” SRL privind intentarea procedurii simplificate a falimentului față de SRL „Latirus – Prim”.

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din data de 16 ianuarie 2017 s-a admis cererea introductivă înaintată de administratorul provizoriu Radu Fortuna privind intentarea procesului de insolvență față de debitorul SRL „Latirus – Prim”, s-a constatat insolvența și s-a dispus intentarea procedurii simplificate a falimentului și dizolvarea debitorului SRL „Latirus – Prim”, cu desemnarea administratorului autorizat Radu Fortuna în calitate de lichidator. (f.d. 6-7)

În cadrul procesului de insolvență, la data de 27 iulie 2017 lichidatorul SRL „Latirus – Prim” în proces de faliment simplificat Radu Fortuna a depus cerere de atragere la răspundere subsidiară a administratorului – fondatorului întreprinderii

debitoare SRL „Latirus – Prim”, Svetlana Bostan, cu încasarea de la aceasta în beneficiul SRL „Latirus – Prim” a sumei de 1 870 279,64 lei.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, Curtea de Apel Bălți prin hotărârea din 30 octombrie 2017 a respins ca fiind neîntemeiată cererea lichidatorului SRL „Latirus – Prim”, Radu Fortuna privind atragerea la răspundere subsidiară a administratorului – fondatorului întreprinderii debitoare SRL „Latirus – Prim”, Svetlana Bostan. În susținerea poziției sale a reținut, că lichidatorul nu a prezentat instanței de insolvență dovada că administratorul întreprinderii debitoare SRL „Latirus – Prim”, Svetlana Bostan se face vinovată de survenirea stării de insolvență.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit constată prematură concluzia instanței de insolvență, din considerentele ce preced.

Insolvența unei companii este acea stare a patrimoniului acesteia, care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor scadente.

Conform art. 10 alin. (2) al Legii insolvenței temeiul general de intentare a unui proces de insolvență constă în incapacitatea de plată a debitorului.

Astfel, temeiul general de intentare a procesului de insolvență constă în incapacitatea de plată a debitorului, inclusiv prin faptul supra îndatoririi debitorului în cazul în care acesta este persoană juridică responsabilă de creanțele creditorilor în limitele patrimoniului său.

În conformitate cu prevederile art. 15, alin. (1) al Legii insolvenței în cazul insolvenței debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolvență intenționată), aceștia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditorii în măsura în care bunurile debitorului sunt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor.

Lichidatorul SRL „Latirus – Prim” în proces de faliment simplificat Radu Fortuna a depus cerere de atragere la răspundere subsidiară a administratorului – fondatorului întreprinderii debitoare SRL „Latirus – Prim”, Svetlana Bostan, care se face vinovată de aducerea întreprinderii în stare de insolvență și care cunoscând despre imposibilitatea de plată a datoriilor, nu a depus cerere de intentare a procedurii de insolvență.

Instanța de recurs, analizând situația de fapt din speța dată, în raport cu probele anexate la dosar și prin prisma pretențiilor invocate consideră necesar de a reitera prevederile art. 248, alin. (1), lit. h) al Legii insolvenței și anume „dacă în cadrul procesului sunt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvența prin una dintre următoarele acțiuni: h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art. 14”.

Cu referire la temeiul de răspundere subsidiară prevăzut de lit. h), alin. (1), art. 248 al Legii insolvenței lichidatorul a indicat, că întreprinderea SRL „Latirus – Prim” nu mai activează, iar conturile bancare potrivit certificatului nr.14 din 03 ianuarie 2017, eliberat de către BC „Moldincombank”, sunt sechestrate, de asemenea, întreprinderea nu dispune de careva bunuri imobile, automobile sau active.

Din materialul administrat și anume tabelul definitiv al creanțelor rezultă, că au fost validate creanțele de rangul III ale Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Soroca în mărime de 8 035,31 lei, creanțele de rangul V ale ÎCS „Moldova Zahăr” SRL în mărime de 1 494 845,23 lei, creanțele de rangul VI ale Inspectoratului Fiscal de Stat pe raionul Soroca în mărime de 12 054,91 lei, ale ÎCS „Moldova Zahăr” SRL în mărime de 254 118,60 lei și ale FPC „Bioprotect” SRL în mărime de 101 225,59 lei, *în total 1 870 279,64 lei.*

Lichidatorul a susținut, că datoria debitorului insolubil față de ÎCS „Moldova Zahăr” SRL s-a format înainte de 15 septembrie 2011, când au fost aplicate suspendări la conturile debitorului de către executoriul judecătoresc Serghei Plitoc, iar administratorul debitorului Svetlana Bostan nu a întreprins careva măsuri în vederea stingerii datoriilor față de creditori, dar nici nu a solicitat instanței de insolabilitate inițierea procedurii de insolabilitate în legătură cu imposibilitatea achitării datoriilor.

Instanța de insolabilitate a respins cererea privind atragerea la răspundere subsidiară a organelor de conducere ale debitorului în temeiul art. 248 al Legii insolabilității, pe motivul neprezentării de către Radu Fortuna lichidatorul SRL „Latirus – Prim” în proces de faliment simplificat a probelor suficiente privind vinovăția administratorului în survenirea stării de insolabilitate întreprinderii.

Aici, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează, că Curtea de Apel Bălți nu a examinat cererea cu privire la atragere la răspundere subsidiară prin prinsa temeiurilor invocate de către lichidatorul SRL „Latirus – Prim” în proces de faliment simplificat Radu Fortuna și anume nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolabilitate conform prevederilor art. 14, dar prin prisma vinovăției persoanei care a dus întreprinderea la starea de insolabilitate.

Prin urmare, instanța de insolabilitate urma să stabilească când a survenit starea de insolabilitate a SRL „Latirus – Prim”. Însăși Svetlana Bostan indică că datoria față de ÎCS „Moldova Zahăr” SRL a început încă din anul 2011 când au apărut procesele de judecată, însă nu s-a constatat când de fapt datoria a devenit scadentă și de când SRL „Latirus – Prim” urma să depună cerere privind intentarea procesului de insolabilitate față de sine.

Mai mult ca atât, administratorul – fondatorul întreprinderii debitoare SRL „Latirus – Prim”, Svetlana Bostan a invocat prescripția obligației de a răspunde subsidiar în fața creditorilor pentru datoriile debitorului, dar și acest argument a rămas neverificat de către instanța de insolabilitate.

În conformitate cu art. 1 alin. (4) al Legii insolabilității procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de Procedură Civilă și cu cele ale prezentei legi.

Conform art. 118 CPC potrivit căruia fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Partea care nu a exercitat pe deplin obligația de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanței judecătorești un demers prin care solicită audierea părții adverse în privința acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanțele pe care instanța le consideră dovedite. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate. În cazul

nerespectării prevederilor legii privind legalizarea probelor ori al pierderii unui document autentic, efectul defavorabil al nedovedirii afirmațiilor referitoare la circumstanțele de fapt ale pricinii va cădea asupra părții sau altui participant la proces care a avut posibilitatea și care trebuia să se asigure până la judecată cu probă veridică fără a suscita îndoieli. Instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

Prin urmare, instanța urma să propună părților să prezinte probe veridice în vederea stabilirii momentului survenirii incapacității de plată a SRL „Latirus – Prim”, precum și data de la care aceasta urma să depună cerere privind intentarea procesului de insolvabilitate față de sine.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de insolvabilitate nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele pricinii, ce au importanță pentru aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural, instanța de recurs apreciază hotărârea instanței de insolvabilitate ca fiind prematură.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit consideră imposibilă corectarea erorii admise de către instanța de insolvabilitate în condițiile procedurii prevăzute de către legislația procesuală, motiv pentru care cauza urmează a fi restituită spre rejudecare.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probe cercetate în ședință de judecată. Totodată conform art. 241 alin. (5) CPC, în motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele care se întemeiază concluziile ei privitor la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Astfel, la rejudecarea pricinii, instanța de insolvabilitate urmează să țină cont de cele indicate, să verifice și alte circumstanțe ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a litigiului, să propună părților să prezinte toate probele în susținerea pozițiilor sale, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 CPC, probele administrate pe dosar, și în dependență de situația stabilită, în raport cu normele de drept material, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

De asemenea Colegiul constată, că instanța de insolvabilitate urmau să se expună pe fiecare pretenție din perspectiva și a argumentelor invocate de către participanții la proces.

În speță, administratorul – fondatorul întreprinderii debitoare SRL „Latirus – Prim”, Svetlana Bostan a menționat, că nu se face vinovată de starea de insolvabilitate a întreprinderi, totodată invocând termenul de prescripție de atragere la răspundere subsidiară, argument ce nu a fost examinat de instanța de insolvabilitate.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul lărgit ajunge la concluzia de a casa hotărârea Curții de Apel Bălți din data de 30 octombrie 2017.

Instanța de recurs menționează, că prin prisma prevederilor art. 5 alin. (9) din Legea insolvabilității, se va reține că în cazul casării unei hotărâri a instanței de insolvabilitate, cu remiterea cauzei la rejudecare, rejudecarea se va face de alt complet al instanței de insolvabilitate (alt judecător).

În temeiul celor expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. c) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Se admite recursul declarat de către Radu Fortuna, lichidatorului Societății cu Răspundere Limitată „Latirus – Prim”.

Se casează hotărârea Curții de Apel Bălți din data de 30 octombrie 2017, în cauza civilă la cererea înaintată de către Radu Fortuna, lichidatorul debitorului Societății cu Răspundere Limitată „Latirus – Prim” privind atragerea la răspundere subsidiară a Svetlanei Bostan, administratorul – fondatorul întreprinderii debitoare Societății cu Răspundere Limitată „Latirus – Prim”.

Se remite cauza la rejudecare la Curtea de Apel Bălți în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Maria Ghervas

judecători

Iuliana Oprea

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Luiza Gafton